This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

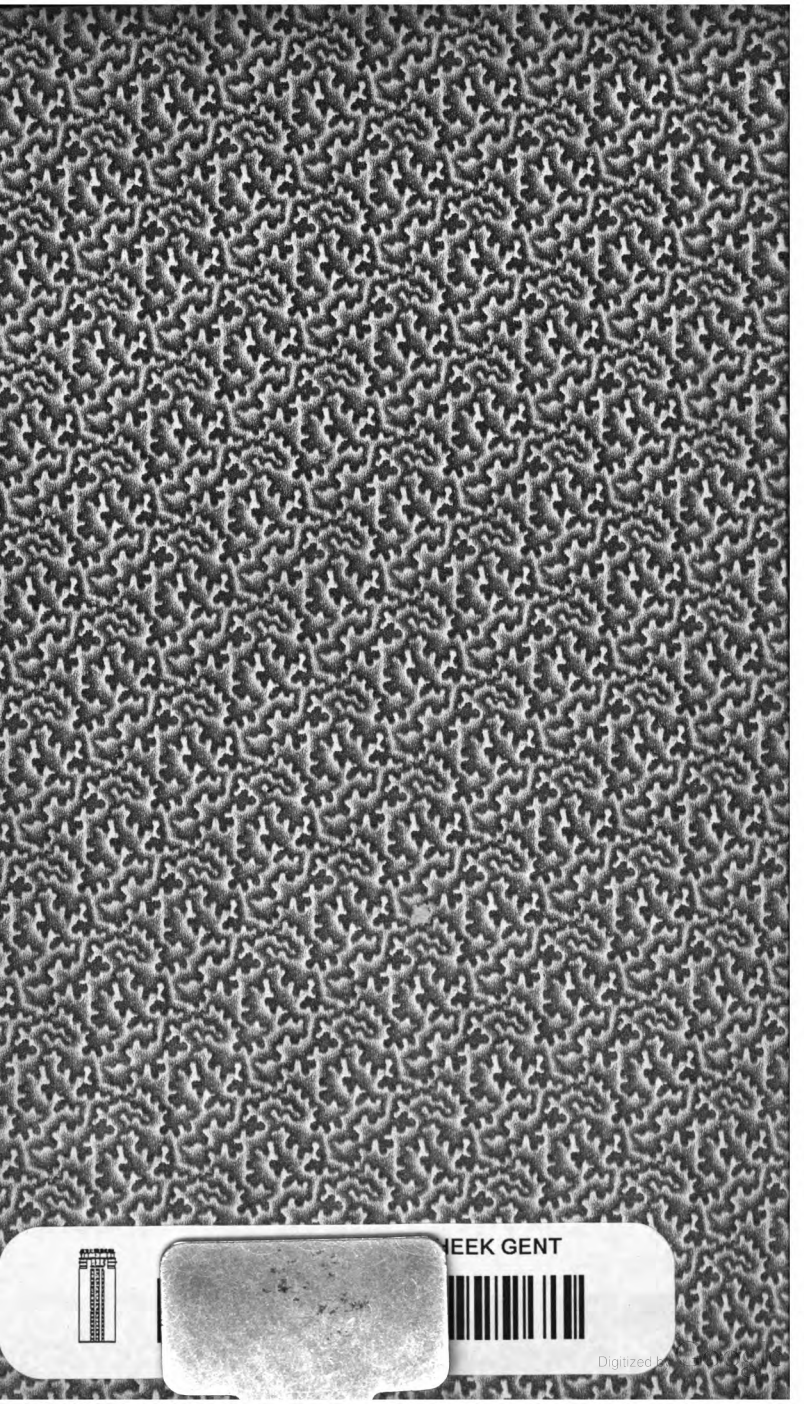
EEK GENT

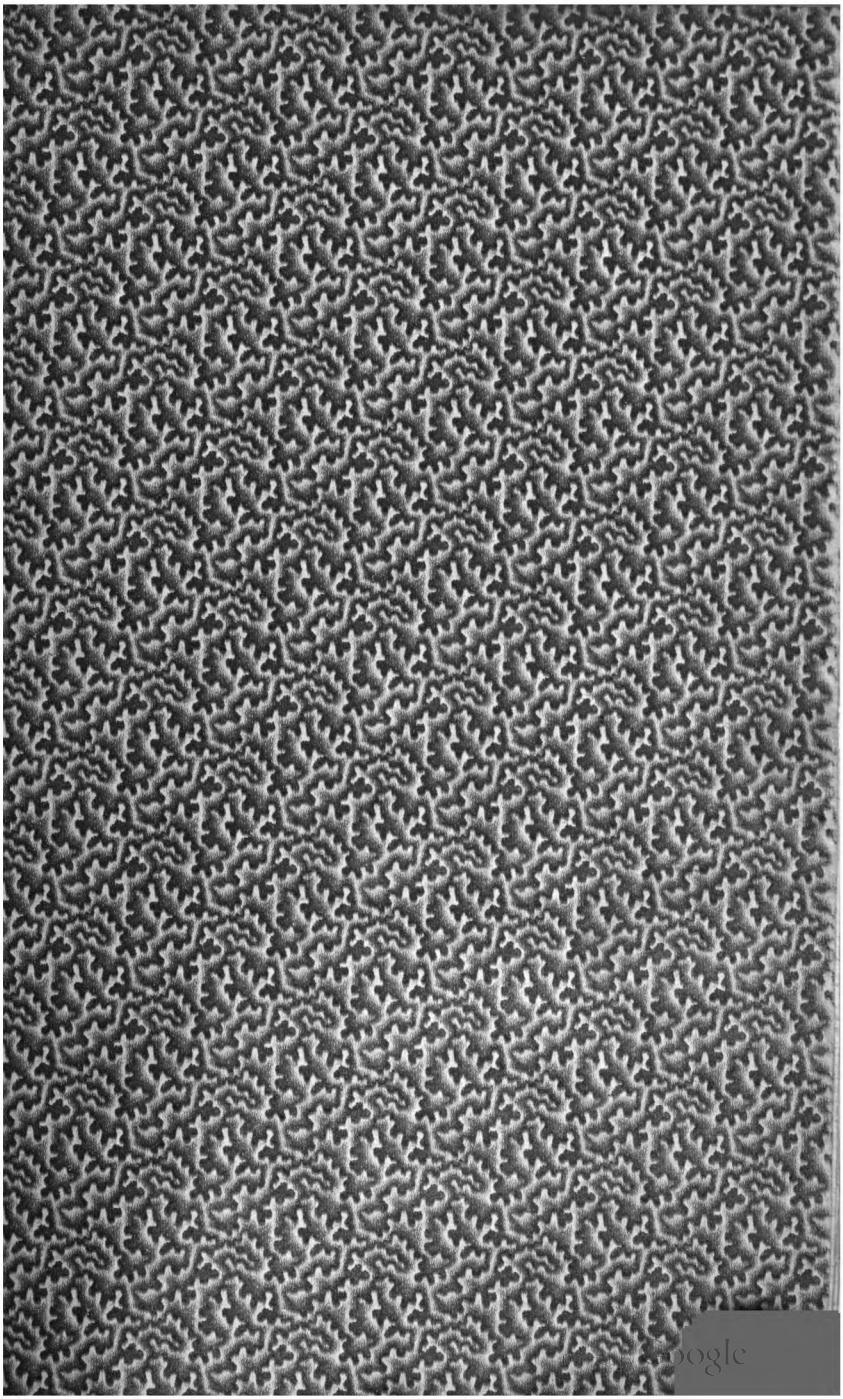

3.-J. 4813.

Digitized by Google

B. 2. 4013

Digitized by Google

VERKLARING

VAN HET

TIJTEL VIGNET.

Zie hier, hoe Nijd haar' kragten toond,
Door Wangunst op het ſterkst gedreven!
Zie hoe zij waare Kunst-min loond,
Daar ze andere naa haar zin doet leven.
„ Ontrukt Sint Nicolaas 't Blaſoen,
Sprak zij „ ſchoon 't hem reeds is geſchonken.
„ Of wagt u voor 't geen ik zal doen,
„ Gij zult mijn felle wraak ontſonken".
Een ENGEL, nog met vleesch omkleed,
Durft geenzints deez' harpy weêrſtreven,
Hij is gedwongen en gereed
Om 't ſnoo gedrocht gehoor te geeven;
Maar minnaar der verdraagzaamheid,
Troost den bestreden met deez' reden
„ Zijt Lijdzaam daar u nijd beſtreid;
„ Wat word niet wel door haar geleden!
„ De Waereld zal haar daen verſtaan
„ En hoe gij ſnood'lijk zijt belasterd".
En zegge; „ Die dit heeft beſtaan
„ Is van 't KUNST KWEEKEN gantsch verbasterd.

Een kleen getal, ten plaiziere mijner vrienden aldus maar vervaardigd zijnde, verklaare ik andere die niet van mij ondertekend zijn, als zonder mijn' toeſtemming in de Waereld gekomen te wezen.

Digitized by Google

SINT NICOLAAS
OF HET
GESTRAFTE BYGELOOF,
KLUCHTSPEL:
DOOR
CORNELIS LORIÉ.

Te AMSTELDAM,
MDCCLXXXVI.

Digitized by Google

Geene Exemplaaren Groot papier zyn echt dan dus getekend:

L. Loriz

Digitized by Google

AAN

DEN HEERE DIRECTEUR

EN VERDERE LEDEN

VAN

HET-TOONEELLIEVEND

GENOOTSCHAP;

TER ZINSPREUK VOERENDE,

OEFENING KWEEKT KUNST.

VERGADERENDE BINNEN

AMSTERDAM;

WORDT DIT

KLUCHTSPEL,

SINT NICOLAAS

OF

HET GESTRAFTE BYGELOOF.

OPGEDRAGEN

DOOR

DERZELVER ONDERDAANIGEN

DIENAAR EN MEDELID;

CORNELIS LORIÉ.

Digitized by Google

PERSOONAADJEN.

Mevrouw BIGÔT.

De Heer GRYPERT.

ISABEL, *Behuuwde dochter van Mev: Bigôt.*

EELRYK, *Minnaar van Iſabel.*

KAATJE, *verre Nicht en Kamenier van Iſabel.*

De Heer van MALLENBURG, *Notaris.*

Zwygende.

Twee Klerke van van *Mallenburg.*

Het Tooneel verbeeld een Kamer in het Huis, van Mev: Bigôt, aan het einde ziet men een haardſtede en ſchoorſteen, aan de eene zyde een deur, die na het voorhuis gaat en aan de andre zyde, de deur, van een bezyde kamer.

Digitized by Google

SINT NICOLAAS
OF HET
GESTRAFTE BYGELOOF.

EERSTE TOONEEL.

MEJUFFROUW BIGÔT, KAATJE.

MEJ: BIGÔT.

Wel kaatje wat denkt gy, dat ik geen man
Voor myn Dochter, buiten uw raad vinden kan;
Gy zyt veel te wys voor een meisje van uw' jaaren,
En durft uw gedachten, als Orakels verklaaren.

KAATJE.

ô Mejuffrouw dat zegt gy altyd,
Niets is goed dat met Uw' gedachten ſtryd:
Maar geloof my, zoo gy iets van die natuur wil beſliſſen,
Zonder myn raad intenemen, dan zult ge U deerlyk vergiſſen.
Zoud gy Uw' dochter, zoo ſchoon zoo fraai van leën,
Met een gerimpeld kaer l in 't huw'lyk doen treën?
Neen! neen! 't Is veel beter als gy haar wilt geeven
Aan hem, met wien zy wenscht in d'echte ſtaat te leeven.

MEJ: BIGÔT.

o Ja ik denk dat dit, een ſchoone keuze waar,
Zy haalen met hun twee nog niet eens veertig jaar

Digitized by Google

Myn kind is pas achtien en ik denk dat het waar is,
Dat haar minnaartje lief noch geen twintig jaar is.

KAATJE.

Wel nu! dat is beter, zoo ik vertrouw,
Als dat de man viermaal zoo oud is als de vrouw:
Waarlyk ge wilt Uw dochter al fraay opſchikken!

(*Kaatje gaat met het hoofd knikkende het vertrek op en neer.*)

MEJ: BIGÔT.

Wat deert U dat gy dus met uw hoofd loopt knikken.

KAATJE, *boeſtende.*

Och, och! myn borst.... myn borst, wat doet die borst my zeer,

MEJ: BIGÔT.

Gy ſchynt verkoud Kato, het is ook windrig weer.

KAATJE.

O je, O je, wat pyn! wat kan die jigt my plagen!

MEJ: BIGÔT.

Het is gewis de kramp die u van pyn doet klagen.

KAATJE, *gaat zitten.*

Och Iſabella! och, breng tog wat kusſens aan,
Geef my een warme ſtoov! wil naar den dockter gaan:
Dat hy tog aanſtond koomt. Helaas! Ik zal 't beſterve.

TWEEDE TONEEL.

MEJUFFROUW BIGÔT, KAATJE, ISABEL, *met drift in de Kamer komende.*

KAATJE *knorrende.*

Waar bleef gy nu zoo lang? 'k riep u reeds menigwerve,
Ach ik vergaa van pyn! Maar ja, men teld my niet,
't Is

't Is alles met verdriet het geen voor my geschied'
Jou lichtekooy, jou flons, is dat my tormenteeren?
Och was je niet myn Vrouw ik zou u niet begeeren.

ISABEL.

Wat deert u dog vrindin, ik bid u zeg het dan.

KAATJE, *opstaande en een zeer nedrig komplimens makende.*

Ik speelde daar de rol van uw aanstaande man.
Zoo'n voorwerp wil Mevrouw uw moeder u beschikken.
Word gy noch niet verliefd?

ISABEL.

Het is óm voor te schrikke.

MEJ: BIGÔT.

Ja lach maar om die keus, schoon het u geenzins past.
Dat gy door malligheën aan my doet overlast,
En dus myn doen berispt; de tyd die zal nog komen,
Dat gy zult zeggen, ach! had ik zoo'n keuz genomen.

KAATJE.

't Is waar, hy is voorzien van veel bekoorlykheên,
Voor die 't gebrek bemind, maar anders niet, o neen.

MEJ: BIGÔT.

Zwyg, gy spreekt al te veel, bemoei u met uw zaken,
Myn plicht gebied aan my dat ik voor haar moet waken.
Hy 's braav bezit veel geld, dat zult gy daadlyk zien,
Als hy u een prezent uit liefde aan koomt biên.

ISABEL.

Dan zal Sint Nicolaas van avond by my reiden?

KAATJE.

Wel kindlief welk een vreugd. Ge moogt u wel verbleiden!

Digitized by Google

Maar zagt.... o Ja Mevrouw dit moest nog zyn gevraagt.
Die Sinte Nicolaas daar elk een van gewaagt,
Wat was dat voor een man? wat heeft hy toch bedreven,
Waarom hy met den naam van Sinte is verheven.

MEJ: BIGÔT

Hy deed veel goed aan elk en was een toeverlaat
Van alle arme kind, in hun bedroefde ſtaat;
Hy wilde nooit dat een, zoo hy 't wist, ſmart zou leiden,
Zoo hy 't maar magtig was wou hy ze ſteeds beyryden;
Het was een Bisſchop kind, heel deugdelyk van aard,
En daarom is zyn naam in zegening bewaard:
Op dat wy nu aan hem met meer kragt mogen denken,
Bewerkt hy door zyn geest dat wy elkaar iets ſchenken,
Ja ik geloof als noch zo altoos is gezeld,
Dat hy op deezen dag by ons op aarde ryd.

KAATJE.

Is 't mooglyk, maar wie of het paard verhuuren zoude,
Of is hy al zoo ryk dat hy kan paarde houde?

ISABEL.

Maar Moeder zaagt gy hem ook de een of andre keer?

MEJ: BIGÔT.

O neen, tot myn verdriet genoot ik nooit die eer.

KAATJE.

Ik wel, ik heb hem wel gezien met bei myn oogen.

MEJ: BIGÔT.

Gy?

KAATJE.

Ik.

ISABEL.

Kom kom men heeft u dan bedroogen.

KAAT-

Digitized by Google

KAATJE.

O neen! maar 't was geen menſch, maar een Moscoeffche mat,
Die myn Broer hield voor 't glas als ik die ſinte bad.

ISABEL.

Dat kan de waarheid zyn. Maar nooit zal ik geloven,
Dat hy koomt ryden, neen, het zou zyn eer verdoven.

KAATJE.

Hoe zou een man die reeds voor heilig is verklaard,
Niet eens voor zyn plaizier een reisje doen na d'aard:
Een man, die 't Sinteſchap gekregen heeft door geven,
Zou die nu tot zyn ſmert als eenen gier'gaard leven?
Neen neen dat kan niet zyn, ach mocht het eens geſchiên,
Dat hy alhier verſcheen dan zoud gy 't duidlyk zien.

MEJ: BEGÔT.

O ja dat wenschte ik dat hy zig zo verneerde,
In myne wooning kwam en my oprecht bekeerde,
Ik gaa naar myn vertrek 'k zal bidden zonder end,
Op dat hy zich in gunst maar eenmaal tot my wend.

KAATJE.

Ach bid tog yverig dat hy mag ſchielyk komen.

DERDE TONEEL.

ISABEL, KAATJE.

ISABEL.

Hoe zit het Kaatje lief begint gy ook te droomen?

KAATJE.

Wel neen, maar als hy koomt wil ik hem wel eens zien,

Digitized by Google

ISABEL.

Maak daarop nimmer ſtaat want dat zal nooit geſchiën.

KAATJE.

O gy kunt, zekerlyk, dat vry wat beter weten
Dan ik, daar gy uw tyd in 't Klooſter heb geſleten.

ISABEL.

Het is een bygeloof zoo ſlegt als ongegrond,
Doch voor 't gemeene volk is het een goede vond.
't Is waar hy heeft veel goed bedreven in zyn leven.
Waarom met nog gelooft dat hy op aard koomt zweven,
Dit houd hen in den band, voor 't minſt op deezen dag.

KAATJE.

Zoo dat men uw Mama by dat zoort reeknen mag.

ISABEL.

Nu niet, maar wel voorheen, gy weet dat myn Mama,
Die geen niet is geweest voor 't huwlyk met Papa,
Die zy nu heden is, want na myn' Moeders dood,
Nam hy haar om haar ſchoon tot zyne echtgenoot;
Zy was by 't boere volk in domheid opgetogen,
En die hun bygeloof is haar nog niet ontvlogen.

KAATJE.

Niets is 'er dat my meer verwondring heeft gebaard,
Als dat hy haar alleen tot erve heeft verklaard:
Dat zy alleen 't beſtuur van alles heeft gekregen,
Waar door hy u als aan een keten heeft gelegen:
'k Geloof dat zy op hem, ook al voogdyſchap had.

ISABEL.

Laat ons niet onderzoeken, wat reën hy daar voor had.
Het is verdriet genoeg, dat ik my zie gedwongen:
Om op die wys te piepen als door haar word gezongen.

Ach

Digitized by Google

Ach kaatje! welk verdriet, ik word' dan haast getrouwt,
Met een die afkeer kweet, zoo ras men hem aanschouwt:
Daar ik die ik bemin voor eeuwig moet verlaten,

(KAATJE, *die ſtaende Iſabel geſproken heeft beel ſterk in gedachten geſtaan heeft.*

Voor eeuwig?

ISABEL.

Ja gewis.

KAATJE.

Ei wil zoo dwaas niet praten,
Sint Nicolaas zal u wel tot een helper zyn;
Gy zyt zeer ſchoon. — Ja 't denk naa alle ſchyn....

ISABEL.

Ach ſcherts tog niet vrindin, wil zulke reden ſtaken.

KAATJE.

Zyt gy dan nu bedroeft?

ISABEL.

Niets kan my thans vermaken.

KAATJE.

Kan dan een klein verdriet U zoo ter nederſlaan!

ISABEL.

Is het geen groot verdriet dit Huwlyk aantegaan.

KAATJE.

Maar zoo Sint Nicolaas met u eens wilde huwen,
Dat was tog geen party waar van gy zoo moest gruwen.

ISABEL.

Dit is onmogelyk, ſtaak zulke dwaaze reën,
En zoo ik niet met hem in 't huwelyk mag treën,

Met

Met Eelryk die zoo zeer myn' oogen kan behagen,
Met hem die ik myn hart en ziel heb opgedragen.
Die myne ziel verkiest, of dat men my een man
Wil geven, die ik nooit oprecht beminnen kan;
Men wagt dan hoe ik my, hier voor zal wraak verschaffen,
Ik zal hem trouwen, Ja maar trouwende hem straffen.

KAATJE.

Ha dat's Heldinne taal! gy moet vrouw Tisbé zyn,
Die voor haar Piramis geen smarte teld noch pyn.
Maar 'k wensehte dat men u aldus eens hoorde praten:
Hoe veele zoude dan hun opzet vaare laaten,
En denken, 'k zal myn kroost niet dwingen in hunzin,
Want 'k zou dan oorzaak zyn van 't twistends huisgezin.
Zy zoude hunne kindren de vreyë keure geeven,
Met wien zy in den Echt verkoozen om te leven.
Maar 'k voede toch steeds hoop op Sinte Nicolaas,
Die moet onz' helper zyn.

ISABEL.

Hoe zyt gy thans zoo dwaas.

KAATJE.

O ja Sint Nicolaas moet uwe smert verzagten,
Hy help 'er wel meer die naar een huw'lyk tragte
Ik wed dat Eelryk ook in zyne konst gelooft,
Hy heeft voorzeeker zig met bidden afgestooft.

ISABEL.

Heer Eelryk zal zoo min als ik ooit daar op hoopen,
Het laage bygeloof heeft nooit zyn hart bekroopen:
En dat hy bidden zou heeft nu vooral geen schyn,
Want hy beloofde my om ses uur hier te zyn,
Zoo dat hy op den weg of aanstonds hier moet wezen.

VIER-

Digitized by Google

VIERDE TOONEEL.

EELRYK, ISABEL, KAATJE.

EELRYK.

O ja, hier was ik reeds, myn lief! myn uitgelezen!

ISABEL.

Myn Eelryk! maar helaas! wat baat het U te zien,
Wy moeten ſcheiden, ach myn vriend! misſchien
Is dit den laasten dag, den allerlaasten dag,
Dat ik u met een hart, dat vry is, ſpreeken mag;
Dat ik u met een oog vol liefde mag aanſchouwen.
Myn Moeder wil het zoo, 'k zal Grypert moeten trouwen.

EELRYK.

Beminlyk voorwerp, ach! laat ik u heden raën
Begeef u ver van hier.

ISABEL.

Dat zal ik nooit beſtaan.
Het gaat dan, hoe het gaat, ik zal het al verwagten:
En lyden wat ik kan

EELRYK.

En ik! ik zal doorklagten
En tedre minnеſmert, wanhopende vergaan,
Gy zult geduldig zyn? wat deed gy my verſtaan:
Is dit die zuivre liefde, die tedre minne gloed;
Heb ik myn teder hart vergeefs met hoop gevoed?
Helaas myn Iſabelle! 'k kan zonder U niet leven,
Volgt gy uw moeders keuz' dan moet u Eelryk ſneven.

KAATJE.

Ho Ho, myn beste vriend! men ſterft zoo ras nog niet,

EEL-

Digitized by Google

EELRYK.

Niets is 'er dat ons eer in 't graft roept dan verdriet.

KAATJE.

De derde daagſche koorts kan dat nog raſer maken.

EELRYK.

Het ſchynt dat gy door boert ons beide wilt vermaken.

ISABEL.

Zy boert wat al te veel men denk daaruit veelligt,
Dat door ons beider ſmert haar vreugd niet eenmaal zwicht.
Steeds onbekommerd zyn daar onze ramp vermeere,
Moet men vertrouwen dat het haar in 't minſt niet deere.

KAATJE.

Uw beider ramp? o Ja, daar denk' ik wel eens aan;
Maar 'k laat dit denkbeeld ſtraks weer uit 't geheugen gaan:
Ik zie nog geen gevaar daar gy het denkt te vinden.

ISABEL.

Gy waart met ons beducht zoo gy oprecht my minde.

KAATJE.

Dit doe ik, maar ik ſteun, noch op die goede man;
Op Sint Nicolaas, die ons wel helpe kan.

ISABEL.

Al weer Sint Nicolaas, laat doch die gekheid varen.

KAATJE.

Ik zeg het U nog eens, wil uwen moed bewaren:
Door hem, door hem alleen, raakt gy uit uw verdriet,

EELRYK.

Ik bid legt my dat uit, want ik verſtaa u niet.

KAAT-

Digitized by Google

KAATJE.

Wel kunt ge niet geloven dat hy door zyne kragten,
Of door zyn naam alleen, uw onheil kan verzagten?

EELRYK.

O! Neen 'k geloof dat niet.

KAATJE, *tegen Iſabel.*

Gy ook niet? Ik heel wel.

ISABEL.

Hoe dan?

EELRYK.

Ik bid verklaar dat ons?

KAATJE.

veronderſtel.....

ISABEL, (*tegen Eelryk.*)

Houd op 'k hoor myn Mama, ach! wil u doch verſteeken!

KAATJE, (*tegen Eelryk.*)

Neen gaa met my alleen ik heb u nog te ſpreken.

tegen ISABEL.

Wagt gy uw' Moeder hier en doe haar nog verſtaan,
Dat gy met tegenzin, het huw'lyk aanzult gaan,
Dat zy beegert dat gy dees dag nog zult aanvaarden:
Dat hem eenmaal te zien u reeds al afſchrik baarden.

EELRYK.

Helaas!

'k Verlaat u ſteeds met ſmert

KATRYN *hem mede trekkende*

Hoop maar op Nicolaas.

Digitized by Google

VYFDE TOONEEL.

ISABEL, *alleen.*

Wel aan 'k zal my voor 't laast met ſmeeken tót haar wende,
Zy ſpreeke 't vonnis uit, van myn aanſtaande elende:
Ik zie het reeds voor uit dat het zal nutloos zyn!
ô Liefde! ted're liefde! wat brouwt gy ons al pyn:
Doch 'k buk voor uw vermogen dat yder een moet duchten,
Gy ſchenkt den eene vreugd en d'andre ongenuchten.

SESDE TOONEEL.

ISABEL, MEJ: BIGÔT, *in een gebede boek lezende.*

ISABEL.

Wel nu Mama hebt gy genoeg gebeên?

MEJ: BIGÔT.

Nog niet.

ISABEL.

Moet Uw gebed zoo uitgeſtrekt dan zyn?

MEJ: BIGÔT.

Zoo geziet.

ISABEL.

Indien het mooglyk was wilde ik u wel eens ſpreeken.
Myn moeder ſtaak u vlyt leen oore naa myn ſmeeken;
't Is van gewigt waar van 'k u ſpreeken moet.

MEJ:

Digitized by Google

MEJ: BIGÔT.

Wel nu?

ISABEL.

Ach ſtaak uw bidden dan zoo gij mij hooren wilt:

Mej. BIGÔT.

Voor U?

ISABEL.

O neen voor mij moet gij geenzints uw bidden laten;
Maar zoo gij dus volherd wie kan dan met u praten.

Mej. BIGÔT.

Zeg maar 't geen u belieft, ik kan u wel verſtaan,

ISABEL.

Mijn Moeder laat mijn klagt u dan aan 't harte gaan,
Ik ſmeek, ik bidde u, ach laat u dog bewegen,
Laat doch een echt waar in mijn onheil is gelegen
Niet voort gaan tot mijn ſmert.

Mej. BIGÔT.

En is dit nu het al?

ISABEL.

Ja.

Mej. BIGÔT.

Weet dan als dat ik nooit verkeer in dit geval,
Maar dat ge op morgen aan hem reeds word verbonden
Of overmorgen naar 't klooster toegezonden.
Heb gij mij nu verſtaan, begeerd gij nu nog iets?

ISABEL.

Hoe! is dan niets in ſtaat u hart te breken?

Mej. BIGÔT.

Niets.

ISABEL.

Moet ik dan Sterven van verdriet?

Digitized by Google

Mej. BIGÔT.

Dat is niet nodig.

ISABEL.

Ik ſmeek geef dan uitſtel.

Mej. BIGÔT.

O Dat is overbodig:
Het moet toch eens geſchien, het zij dan vroeg of laat.

ISABEL.

Die ſmert, dat zielsverdriet dat mij te wachten ſtaat....

Mej. BIGÔT.

Die ſmert, dat zielsverdriet zult gij wel kunnen dragen.
Ik denk dat nu de zon van uw geluk koomt dagen,
Daar is bij.

ZEVENDE TOONEEL.

GRYPERT, Mej BIGÔT, ISABEL.

Mej. BIGÔT

Tree vrij toe, gij hebt verlof mijn Heer.
Dat gij ons hnis betreed verſtrekt ons tot een eer,
Wij zijn te zame vrienden, men ſtaak de complimenten.

GRYPERT (*tegen Iſabel.*)

Dienaar ſuikertje zoet, dag doosje vol met krenten!
Dag tortelduifje lief. Hoe is het ſtroopje zoet,
Voel jij niet al wat rust in jou verſteurd gemoed?
Nou ſpreek mijn poppetje hoe ben je zoo verlegen.
Of ben jij boos mijn ſchat? —— Waarom nu zoo geſwegen?
Keer niet je hoofje om, och! geef mijn tog een zoen.
Wij zullen dat wel meer, zoo als ik hoope, doen.

Mej.

Digitized by Google

Mej. BIGÔT.

Wel *Iſabel* ik zou hem egter antwoord geven.

GRIJPERT.

O jeetje! ſe is ontſteld, zie hoe haar handjes beeven.
Wel wel, mijn arme ſchaap ben jij zoo ras ontſteld?
Dan kunt gij ook gewis niet tegen veel geweld.

Tegen Mej. Bigot.

Ik heb ook al heel teer haar aanſtonds aangeſproken.

Tegen Iſabel.

Kwam niet door mijne taal jou bloedje aan het kooken?

ISABEL.

O Ja.

GRIJPERT.

Daar zeid zij nu al uit haar zelve, ja
Och, och! wat is ze lief! de tijd die koomt al na,
Dat wij zullen trouwen, niet waar mijn ſchatje?
En als we dan getrouwd benne, dan zulle wé, vatje,
Als we t'zamen na bed gaan, ſpeule kiekeboe,
Dan onder en dan boven de dekens, maar hoe?
Myn lieve ſchatje, word jij daar nu kwaad om?
Of kijk je zoo zuur om dat ik zoo laat kom?
Nou, nou mijn ſchellemtje, wees jij maar wel content,
Zie my eens vriendlijk aan, dan krijgje wat preſent.
Ja aanſtaande Moeder, 'k heb in de bos geblaazen.
O je! het is zoo mooi, 't zal u gewis verbaazen.
Ik dagt 't is ook maar eens Sint Nicolaas in 't jaar,
't kon nou niet Scheele, of 't al wat duurder waar,
Maar dat zeg ik vooruit je moet niet ſchielijk grijpen,
Je kond het door de drift, heel ligt aan ſtukke knijpen.
En dat ſpeet my verbaasd, want 't kost al te veel geld.
Maar ik zie jij word boos dat *Grijpert* zoo lang uitſteld.

Om het te laaten zien. Heb ik dat niet geraden?
Maar kom 'k zal niet talmen, maar jou lustje verzaden.

(Hij haald heel voorzichtig een pop van ſlegt deeg uit zijn zak, en houd die voor de oogen van Iſabel.)

Daar, daar is het mijn ſchat, hée wat zeg jij 'er van?
Wat beliefje? ben ik nou geen protogaalyk man.

(Tegen Mev. Bigôt terwijl Iſabel om zijn zotheid lacht.)

Kijk nou dat Hillebilletje eens lief en vriendlijk kijken,
Hoe ſpoedig heb ik daar die boozigheid doen wijken,
Ik wist het wel voor uit dat zij verandren zou,
Zij zal nog meer verandren wanneer zij is mijn vrouw.

Tegen Iſabel.

Toe neem het nou toch aan, mijn zuikerde dieſje,
Weest nou niet inkonnig! mijn hondje, mijn lietje!

ISABEL.

Gaa zotskap! wel Mama, hy is wel ryklyk mild!
Ontfangt gy deeze gift. 't Is waarlyk veel verpilt!

(Zy gaat heen, doch word door Kaatje die in koomt tegen gehouden, en zy ſpreeken in ſtilte met elkander.)

Mej. BIGÔT.

Gy ſchynt 'er van ontſteld?

GRYPERT.

Wel zou ik dat niet wezen.
Ik dagt, hoe zal ik nu van haar my zien geprezen;
Maar daar ik zelfs van haar een zoentje had verwagt,
Hoor ik my ſchelden en word van haar ſlegt verachr.
Gaa zotskap was het woord, dat zy daar dorst gebruiken

Iſabel vertrekt.

ACHT-

Digitized by Google

ACHTSTE TOONEEL.

GRYPERT, Mejuffr. BIGOT, KAATJE
(*hun beluisterende.*)

GRYPERT, (*ter zyde.*)

Hoe zal ik nog hier naa die hoogmoed in zou fnuiken?
Laat ik maar eerst je man en jy myn huisvrouw zyn;
'k Zal my dan wreeken voor al die fmert en pyn,
Door jou my aangedaan.

Mejuffr. BIGOT.

Gy fchynt zwaar in gedachten,
Zyt niet zo ras bedroefd, zy zal uw fmert verzagten;
Staak uw' onrustigheên, 't zal alles nog wel gaan.
Mijn dochter heeft geen keuz, die moet door mij gedaan,
En ik beloov' het u, wilt gij van avond komen,
Dat gij haar hebben zult; daarom wil niet meer fchromen.

GRIJPERT.

Zeer wel, Mama. Ik koom van avond dan weêrom,
In hoop dat ik mag worden uw dochters bruidegom.
Ik zal dan ook met een, indien gij 't kunt gehengen,
Mijn Heer *van Mallenburg*, Notaris, medebrengen.
Want, zie, ik wil niets doen, dan 't geene gij begeerd.
(*Hij ftelt zich in een belachlijke houding, en vraagt, met een groote ftaatfieuschheid.*)
Wilt gij dan dit?

Mejuffr. BIGOT.

O Ja!

GRIJPERT.

Sprak ik daar niet geleerd?
Ik hoorde dit weleer van een Notaris zeggen. (gen;
Te droes, wat wist die 't vuur dicht aan den fcheen te leg-

Hij hadt toen juist een hoer voor zijne tafel ſtaan,
Een beest, dat haar vrienden veel ſmaadheên had gedaan;
Hij ſtelde haar te voor, wat dat zij wilde kiezen:
Of zij, door 't Groote huis, haar vrijheid wou verliezen,
Of dat zij liever was in handen van 't Gerecht.
In 't werkhuis, wierd daar op toen van den hoer gezegt.
Wilt gy dan dit, ſprak hij, waar op zij *Ja* antwoorden;
En men bezorgde haar ter plaats, daar zij behoorden.
Nu zal ik ook, wijl gij dat zelve zo begeerd,
Met den Notaris komen.

KAATJE, (*ter zijde.*)

Wel man, gij zijt geleerd.

Mejuffr. BIGÓT.

Heel goed; ik wagt u dan; koom vrij en zonder ſchromen.

KAATJE, (*terwijl Grijpert Mejuff. Bigót naar kamer leid.*)

Die vergelijking, dunkt me, was daar heel raar genomen;
Om dat men aan een hoer gevraagd heeft: wilt gij dan dit?
Vraagt hij 't ook aan een vrouw, die altoos leest of bid!
't Is waarelijk een brokje, zo als 'er ſchaars zijn te vinden;
Of zou 'er van zijn' zoort meer zijn bij zijne vrinden?

(*Ziende dat Grijpert heen wil gaan.*)

Maar zagt, hij moet niet weg.

GRIJPERT.

Tot wederziens, Mama.

Mejuffr. BIGÓT.

Uw dienaresſe, Zoon.

NE-

Digitized by Google

NEGENDE TOONEEL.

GRIJPERT, KAATJE.

GRYPERT.

Zij word toch mijne.

KAATJE, (*hem weerhoudende*)

Staa!

GRIJPERT.

Dienaar, Juffrouw *Kaatje*, wel kind, hoe ſtaat het leven?
Zult gij mij, als uw nicht, boosaartig antwoord geven?
Dan ga ik liever heen, en ſpreek niet meer, mijn kind.

KAATJE.

'k Vaar nog wel, mag 'k weeten hoe gij u thans bevind?

GRIJPERT.

Als de vischjes, mijn ſchaap! Maar kan jij my ook zeggen,
Waarom uw nichtje het zo ſlegt bij mij laat leggen?
Toe, zeg het mij, mijn ſchat, indien gij zulks ook weet.
'k Deed immers jou of haar in 't minſte immer leet.

KAATJE.

Dat kan 'k u wel zeggen, maar gij moet het verzwijgen,
'k Verklaar u, dat gij haar nooit tot uw vrouw zult krijgen;
Want zij is reeds verliefd op een jong heer. Zo ſchoon....

GRIJPERT.

Hoe! nog mooijer als ik?

KAATJE.

O! het is een Adoon,
Zo vief, galant, zo ſchoon en welgemaakt van leden.

GRIJPERT.

Ja, ik ben ook galant.

KAATJE.

't Heeft geen gelijkiijkheden;

En deeze is 't alleen, die 't hartje houd gevangen,
Zoo dat gij nimmermeer moogt naar haar min verlangen.

GRIJPERT.

Maar, wat denkt gij, dat ik dat zo zal laaten gaan?
Neen neen! ik zal, als hij, naar haar bezitting ſtaan,
En dan zal, zo we altoos, als bij verciering, zeggen:
Die blanker billen heeft, wel boven d'andren leggen.

KAATJE, (*ter zijden.*)

Ja, dan weet ik heel wel, dat gij het vast verliest.

(*Tegen Grijpert.*)

Maar hoe koomt het, dat gij zoo'n jonge meid verkiest?
Waarom niet een gezogt, met u gelijk van jaaren,
O ja, geloof mij vrij, het zal u onheil baaren.
Wat hebt gij aan een vrouw, die geene liefde draagt?
Ja, die veel eer u haat, en daarom zich beklaagt,
Dat haar de dood niet ras die gunſte doet verwerven,
En u uw huur opzegt, dat is gezegt, doet ſterven.

GRIJPERT.

Die gunst?

KAATJE.

O ja, die gunst; 't is dwaasheid, zo gij denkt,
Als dat een meisje 't hart, uit zuivre liefde ſchenkt,
Aan zulk een man, als gij.

GRIJPERT.

Ben ik dan zo affchuwlijk?
Ben ik niet welgemaakt, en jong genoeg voor 't huwlijk?
Daar zijn 'er nog wel ouder, die in het huwlijk gaan,
En waar de jonge vrouwtjes nog wonder wel bij ſtaan.

KAATJE.

Dat kan wel zijn; maar zij zal nooit, met hart en zinnen,
Zulk een, als gij thans zijt, met zuivre liefde minnen.
Zo dat, wat dat 'er ook van uw kant word gedaan,

Het

Digitized by Google

Het geeft haar geen genoegt, het ſtaat in 't minſt niet aan.
Daarom zo raad' ik u die liefdevlam te ſmooren.

GRIJPERT.

Hoor, *Kaat*, jij moet nooit weêr zoo'n taal mij laten hoo-
Of blijven wis geen maats. (ren,

KAATJE.

o Neen, o neen, dat niet;
Het is ook mijn ſchuld niet, dat ge u verſtoten ziet;
Maar gij, gij moest ook wat galanter met haar leven;
Waarom haar heden niet een Sint Nic'laas gegeven?
Door giften en gaven, vriend, bekoord men meest een wouw.

GRIJPERT.

Dat is gedaan; maar meend ge dat zij het hebben wou?

KAATJE.

In waarheid? is't mooglijk! woud gij haar iets vereeren?

GRIJPERT.

Wel ja.

KAATJE.

En wat, als ik het vraagen mag?

GRIJPERT.

Kijk hier,
Zo mooi een pop, het is een vrijer na de zwier;
Kijk, zie je wel, hij heeft een degen op zijn gatje.

KAATJE.

Maar was zij toen niet blijd? 't Is wel een aardig platje.

GRIJPERT.

Ja, was dat waar geweest, dan had ik mij verheugd;
Maar zij heeft my gehoond, en zei.....

KAATJE.

Wel lieve deugd!
Dat is nu waarelijk wat al te fors bejegend.
Ik wenschte dat ik eens met zoo'n pop wierd bezegend.

Digitized by Google

Die het mij preſenteert, die ſlaa ik gantsch niet af;
Daar was nog nooit een heer, die mij een popje gaf.

GRIJPERT.

Wel, mijn lieve meisje, wou jij dat gaarn bezitten,
Zie daar, ik wil nou op geen ſtuiver of twee ſitten,
Het is tog maar eenmaal Sint Nicolaas in 't jaar,
En 't kost mij het zelfde, of d'een het heeft of d'aâr;
Ik geef het jou preſent, hoor, allerliefſte Kaatje!
Maar ſtelme bij je nicht nou in een beter bhaadje,
Zo krijgt gij weêr een pop in het aanſtaande jaar.

KAATJE, (*neemt een hairſpeld, en, naa hem aan beide kanten krom gebogen te hebben, ſteekt zij de pop daar aan.*)

Myn Heer, had ik myn wensch, gy waart al aan elkaâr;
Ja, kan ik het beſtaan, daa zult gy elk behagen.

(*De pop van agter aan zyn paruik hangende.*)

En van uw ſchoon preſent zult gy vast vruchten dragen.

GRYPERT.

Dat's goed, myn lieve kind, wees dankbaar en oprecht.
Ik groetje, *Kaatje* lief, denk wat gy hebt gezegt.

KAATJE.

Uw dienaares, myn Heer.

TIENDE TOONEEL.

KAATJE, (*alleen.*)

O! puik van alle gekken,
Hoe zal hy nu ten ſpot van ieder een verſtrekken!
Ha, ha! ik lach me ſlap, als ik 'er maar aan denk.

Digitized by Google

ELFDE TOONEEL.

KAATJE, EELRYK.

EELRYK.

Ha, ha! wie zag dit ooit? dat is een ſchoon geſchenk!
Ik lach me daar mee dood! Ha, ha! och, lieve *Kaat!*

KAATJE.

Wat is het toch, myn Heer?

EELRYK.

Och, *Kaatje*, op de ſtraat...
Ha, ha! ik kan niet meer! O, Hemel! al myn leden
Doen zeer van zulk gelach.

KAATJE.

Wat is hier van de reden?

EELRYK.

Toen ik dit huis, ha, ha! omtrent genaderd was,
Zag ik Heer *Grypert* gaan, maar op dit zelve pas
Zag ik een menigte van volk by hem loopen.
Ik was verwonderd, 'k wis niet wat hen kon nopen,
Om, met een luid gelach, hem dus te volgen na.
Ik naderde met ſpoed; 'k bekeek hem, en, ha, ha!
Men had, ha, ha, ha, ha! ik kan my niet bedwingen;
Men zal 'er by de weg gewis van hooren zingen.
Ach, had ge het ook gezien! Men had de oude paay
Zyn pruik vercierd, met een mannetje van tai tai.
Wat of ik lachgen moest, toen ik dit kwam t'aanſchouwen!
Begryp dit by uw zelv'.

KAATJE.

Dat wil ik wel vertrouwen.
Maar hebt gy nu alles in order klaar gemaakt?
Op dat men, als 't is tyd, op zyne zaaken waakt.

EEL-

Digitized by Google

EELRYK.

O ja! myn knegt die zal, hier allernaast, my wagten;
Maar zult gy Iſabel niet melden uw gedachten?

KAATJE.

Laat dat op my maar ſtaan. Maak u maar vast gereed.
De tyd moet op dees dag met praten niet beſteed;
En 'k denk dat haar mama zo aanſtonds hier zal komen,
En dan was 't ſpel verbruid, men mocht met recht dan ſchroomen.

EELRYK.

Is zy in dit vertrek?

KAATJE.

O ja! zy leest, zy vast en ſmeekt,
Op hoop dat Sint Nic'laas nog eenmaal met haar ſpreekt.

(*Eelryk gaat na de deur.*)

Blyf hier; wat wilt gy doen? ach! ik begin te ſchroomen.

EELRYK, (*Roept met een harde ſtem.*)

Houd op, gy die daar bid, 't zal aanſtonds by u komen.

KAATJE.

In 's Hemels naam, vlucht heen, hoe durft gy het beſtaan.

(*Eelryk loopt ſpoedig heen.*)

TWAALFDE TOONEEL.

Mejuffrouw BIGOT, (*met drift uit de kamer komende,*) KAATJE.

Mejuffr. BIGOT.

Ach, *Kaatje!* welk een vreugd! hebt gy het ook verſtaan?

KAATJE.

Wat moest 'er zyn verſtaan?

Mejuffr.

Mejuffr. BIGÔT.

Hebt gy dan niets vernomen?
Houd op, gy die daar bid, 'k zal aanſtonds by u komen.
Hebt gy dat niet gehoord?

KAATJE.

Ja, ik hoor het nu van u.

Mejuffr. BIGÔT.

Neen, met een andre ſtem.

KAATJE.

Een andre ſtem? wel nu!

Mejuffr. BIGÔT.

Zo riep Sint Nicolaas, toen ik hem lag te ſmeeken.
Wat eer! een Heilige vereert my aan te ſpreeken.

KAATJE.

Hoe! is 't wel mogelyk! Ach, wat ben ik verheugd!
Hij koomt dan hier? Voorzeker beloond hy uwe deugd.
Hoe zult gy zulk een Heer, na zyn waardy, ontfangen?

Mejuffr. BIGÔT.

O! zulk een Heilige, die ſteld juist geen belangen,
Of men hem zyn reſpect met waerldſche ſtaatſie toond,
Zo maar een heilige vrees in onze zielen woont;
Zo maar het diepst van 't hart van ſlegtheên is ontſlagen.

KAATJE.

Zyt gy dan zo, Mevrouw?

Mejuffr. BIGOT.

Ik zal daar zorg voor dragen;
'k Maak', dat, wanneer hy koomt, ik voor hem ben bereid.

DER-

Digitized by Google

DERTIENDE TOONEEL.

KAATJE (*alleen*)

Hoe zal ik voor myn doen noch eenmaal zyn verblyd.
Maar 'k zal aan *Iſabel* den toeſtand toch verhaalen,
Dan kan zy haar gedrag naar deeze keur bepaalen.
Maar als men 't wel bedenkt en ernſtig overweegt,
Is het dan geen bedrog met liegen dat men pleegt,
Mag men wel als men ziet dat men zou moeten lyden,
Op zulk een wyz' door liſt zig van zyn ramp bevryden?
Te ſpeelen met den naam van zulk een brave man.
Doch 'k heb zoo wel als hy het goeddoen tot myn plan
Hy zoo als *Iſabel* my wel heeft voorgelezen,
Heeft aan twee jonge dames zyn braven aart beweezen,
Want weetend dat zy door een adelyk geſlacht,
Dat niet met al bezat, ter wereld zyn gebragt,
Ja dat men aan dit kroost geen huwlyks goed kon geeven
Waar door ze alle bei vergeten moesten leven.
Schonk haar een Huwlyks goed, en dit was van die kragt,
Dat men die dochters trouwde, tot eere van 't geſlagt,
En doe 'k niet eveneens met myne lieve nichte?
Daar zy moet voor 't bevel van haaren moeder zwichten,
En durft niets weigeren maar haast haar harte geeft,
Aan een niet waardige, ſchoon dat zy voor hem beeft.
Met een die zy niet mint, maar eeuwig fel zal haaten,
Die haar niet meer plaiziert, dan door haar te verlaten.
Ziet men dus niet vooruit, daar zy 't gedwongen doet,
Dat een verborgen haat, huisvest in haar gemoed.
En hoe zal hy geſtraft, hoe zy haar haat betonen
Voorzeker door hem ſchoon, met hoorenen te kroonen,
Gaat nu zoon handelwys met haare plicht gepaard,
Blyft zy een brave vrouw? neen —— Hoe haar daar voor bewaard?

Het

Digitized by Google

Het beste hier voor is dit Huwelyk te ſtuiten,
En een met het voorwerp van haare min te ſluiten,
Dus koomt myn handelwys, net over een met zyn'.
Wy ſtuiten yder zonde en ſtille minne pyn.
Wat vreugd! dat deeze list, dus kwam in myn gedagten,
Wie zou zoo'n handelwys van my wel ooit verwagten.
Nu heb ik ook nog hoop dat myne groote naam,
Noch eens word uitgebromt, door d'Almanachſche ſaam.
Nu word ik ook wel licht tot 't Sinte ſchap verheven,
Ja myne heilige naam met roode inkt geſchreven,
Hoe pragtig zal die nog, in 't ondermaanſche gaan,
Wanneer 'er ſinte *Kaatje* in d'Almanach zal ſtaan.
Maar zagt ik hoor gerucht, ach was het *Iſabelle*,
't Is nu hoog tyd, dat ik aan haar de zaak vertelle,
Maar welk een ſpyt, daar is die oude vent by haar,
Ik wenschte dat hy nu, voor Joost den Duivel waar.

VEERTIENDE TOONEEL.

GRYPERT, ISABEL KAATJE.

ISABEL.

Myn Heer ik bid . . .

GRYPERT.

Nou, nou myn lieve guitje,
Myn ſuikerde poppetje, myn uitverkoore bruidje,
Wees tog nou niet meer boos, wat heb ik jou gedaan,
Dat gy u alzoos van myn byzyn wilt ontſlaan,
Zeg maar wat ik moet doen, ik zal u ſteeds believen,
In alles wat je wilt, zal ik u ſteeds gerieven,

ISABEL.

Zoo gy my eene gunst, van waarde wilt bewyzen,
Verlaat myn dan.

KAAT-

KAATJE.

O ja dan zal ze u zeker pryzen.

GRYPERT.

Hoe *Kaatje*, 'k dagt dat gy myn zaken voor zoud ſtaan.

KAATJE.

Wel jaa, het beste is dat gy maar heen wilt gaan.
Maar wat is u gebeurd, in het na huis toe wandlen

GRYPERT.

Ik zie my overal, van elk een ſlegt behandlen,
Men had een Poppetje aan myn paruik gedaan,
En was ik daar nu noch mee na myn huis gegaan,
Dan had ik het gehad en aan jou kunnen geven.
Maar eene kleine jonge, doot hebzugt aangedreeven,
Die haalde het 'er uit, en daar door was ik 't kwyt,
't Welk my noch meer van u dan van my zelve ſpyt.

KAATJE.

Ik ben u wel verpligt voor uw genegenheden,
Ik ſoll'citeer uw gunst by meer gelegenneden.
Zoo 'k Sint Nicolaas eens ſpreek zal 'k u gedagtig zyn,

GRYPERR.

Zoud gy hem ſpreeken, zeg?

KAATJE.

O ja; na alle ſchyn
Mevrouw *Bigot* die zegt dat na haar vuurig ſmeeken.
Hy haar genatwoord heeft dat zy hem zoude ſpreeken.
En nog wel dezen dag. Hy koomt op 't oogenblik.

GRYPERT.

Hoe *Kaatje* zoo terſtond?

KAATJE.

Ja, voelt gy reeds al ſchrik,
Begint niet nw gemoed van binnen reeds te knagen?

Om

Digitized by Google

Om uwe gierigheid en godloos boere plagen?
Durft gy dien braaven man nog komen onder 't oog?
Die voor de gierigheid, als voor een monster, vloog.

GRYPERT.

Indien hy koomt, zal ik vergifnis van hem smeeken;
Hy was toch altoos goed, hy zal zo licht niet wreeken.
Maar, *Isabelletje*, 'k bid dat ge hem niet ontvouwt,
Dat jy my niet bemint, en met uw weerzin trouwt.

ISABEL.

Voorzeker, als hy koomt.

GRYPERT.

Heeft zy my dan bedrogen?

ISABEL.

Wanneer hy komen moog, gebruik dan uwe oogen.

KAATJE.

Ja, twyfel maar, zo lang tot dat gy 't zelve ziet;
Maar denk, dat gy daar door raakt in een groot verdriet;
Gy maakt u zelve schuldig aan ongelovigheden.

GRYPERT, (*een gebedeboekje uit zyn zak krygende*)

Indien hy zeker koomt, wagt ik hem met gebeden.

ISABEL, (*tegen Kaatje.*)

Maar wat is toch de reên, dat gy zo schandlyk liegt?
Hy ziet toch in het eind, dat gy hem maar bedriegt

KAATJE.

Gelooft gy het dan niet, dat hy hier zal verschynen?
Hoor, 't zal 't u ontdekken, uw twyfling moet verdwynen.

Digitized by Google

VYFTIENDE TOONEEL.

Mej. BIGOT, ISABEL, GRYPERT, KAATJE.

Mej. BIGÔT, (*met een boekje in haar hand.*)
Wel *Kaatje*, *Iſabel*, zaagt gy nog niemand niet?

ISABEL.

Ja, iemand tot myn ſmart en bitter zielsverdriet.

Mej. BIGÔT.

Zyt gy daar ook, myn Heer? hebt gy het nieuws vernomen
Dat Sinte Nicolaas zal in myn woning komen?

GRYPERT.

O ja; maar 'k bidde u, indien het u behaagt,
Dat dog dit vreemd geval myn huwlyk niet vertraagt.
Althans, ik wenschte reeds dat wy te zamen trouwde;
Want, weet, dat ik myn hoop daar langen tyd op bouwde.

Mej. BIGÔT.

Waar is nu den Notaris; die met u komen zou?

GRYPERT.

Hy was niet te huis, maar ik verzogt dat hy voort komen wou,
Wanneer hy te huis kwam; hy zal wel aanſtonds komen.
Maar zou hy niet met recht voor Snit Nic'laas ſchroomen?
Het is een Rechtsgeleerde, en die hoort in de hel.

Mej. BIGÔT.

Hebt gy nu haast gedaan, Mejuffrouw *Iſabel*,
Met die verhandeling?

ISABEL, (*tegen Kaatje.*) (*tegen Mej. Bigôt.*)
't Is goed. O ja, mama.

Me-

Mej. BIGÔT.

Gy weet, dat toen myn man, uw waardige papa,
Wierd, door de dood, gerukt uit myne liefde-armen,
Dat hy aan my verzocht, my over u te erbarmen;
Dat ik u handlen zou, gelyk myn eigen kind.
Hy gaf ook, op dien ſtond, my over u 't bewind,
En ſtelde al uw goed in myne magt en handen,
Op dat hy des te meer u aan my zou verpanden;
Wel weetend' dat ik u behand'len zou, zo goed,
Al was ge een kind van my, myn eigen vleesch en bloed;
Waar voor gy my weerom, zou alle eer betoonen,
Myn moederlyke zorg met liefde moest beloonen,
En myne wil by u ſteeds tot een richtſnoer zyn.
Uw welzyn is alleen my tot een ooge-lyn;
En daarom is myn wil, dat gy dees Heer zult trouwen.

ISABEL.

Mama, denk dat dees keus u hierna zal berouwen.
Gy zoekt ons beider heil, maar ſtort ons in 't verdriet.
Myn eenigſt heil.

Mej. BIGÔT.

Uw heil! Gy kend uw heil nog niet;
En het is myne plicht, met vlyt daar voor te zorgen.
Gy moet met hem gepaard, nog voor den dag van morgen.

KAATJE.

Maar zo Sint Nicolaas eens tegen 't huwlyk was.
Ik denk, dat ge uw beſluit veranderde.

Mej. BIGÔT.

Zeer ras.
Ik zou dan denken, myn menschlyk oog kan dwaalen.

KAATJE.

Ach! nu, nu wensch ik ſterk, dat hy kwam nederdaalen.

Mej. BIGÔT.

Waarom?

KAATJE.

Gy zoud dan hooren, dat hy een af keer had
Van alle dwinglandy, die nimmermeer bezat,
En dat hy *Isabelle* een vryë keus zou geeven,
Met wie zy, in den echt vereening, wilde leven.

Mej. BIGÓT.

Ik denk dat hy haar toch dit huwlyk aan zou raan.

KAATJE.

Ik denk dat gy uit hem iets anders zoud' verstaan.
Gy haakt nu naar zyn komst, maar het kan wel gebeuren,
Dat gy, na zyn vertrek, zyn komst nog zult betreuren,
Zo hy niet, door zyn kragt, uw oog en hart verlicht.

Mej. BIGÓT.

Wat dat hy moog' begeeren, volge ik, als myne plicht.

GRYPERT.

Ik zal my ook aan hem heel onderworpen toonen.

KAATJE.

Ja, zo gy dat niet deed, zou hy u mooglyk kroonen.

ISABEL.

Waar mee toch zou dat zyn?

KAATJE.

Met hoorens van een stier;
Want wie onbuigzaam is, is even als dat dier.

GRYPERT.

De Hemel hoede my! dat zou ik vast besterven;
Maar 'k hoop nog op gena, die 'k mooglyk zal verwerven.

KAATJE.

Ja, moog'lyk; maar denkt gy, dat hy niet duidlyk weet,
Dat gy met woekeren u meesten tyd besteed?
Dat gy het noodige uw lichaam durft ontsteelen,
Om aan uw woekerkist meer schatten mee te deelen?

Die

Die gy, hoe zeer uw ziel daar voor is aangedaan,
Zo gy éenmaal verhuist, zult moeten laaten ſtaan.
Dat gy uw evenmensch, en bovenal de boeren,
Door uwe knib'lary, het geld weet af te loeren,
Het welk een beetje beter dan ſchandlyk ſteelen is,
Dat gy u niet ontziet in deez' geſteltenis,
Een braave jonge Dame ten huw'lyk te begeeren;
En, ſchoon dat zy met kragt dit huwlyk wenscht te keeren,
Dat gy met haare Mama uw' kragten zamen ſpand,
En met geweld haar dwingt dat zy u geev' haar hand.
Dit weet hy alles klaar, en zyn doorziende oogen,
Die kunnen nooit een mensch, als gy thans zyt, gedogen;
Daarom, vrees eer zyn komst, dan dat gy die verlangt.

GRYPERT.

Ik? Ik verlang die niet, „ wat of myn hart thans prangt.
„ Zou 'k hem durven wagten? o neen! 'k begin te beeven.
(*Tegen Mej. Bigot.*)
Neen, neen! ik wagt hem niet. 'k Moet u een wyl begeven,
Ik koom zo aanſtonds weer.

KAATJE, (*tegen Iſabel.*)
Spreek hem nu aan, Juffrouw.

ISABEL.

Blyf, *Grypert*. Voelt gy reeds al ſpinig naberouw?
Gy zyt vol bygeloof, en flegt in uwen handel;
Gy waart nu niet bevreesd, was gy opregt van wandel.
Staa nog uw handling af, en dwing myn harte niet,
Dewyl de liefde nooit voor u daar in gebied.
'k Wil uw bevreesde ziel, niet nog bevreesder maaken;
Ik ſpreek alleen van 't geen ons beide thans moet raaken,
Vrees min de komst van hem, die myne moeder wagt,
Dan wel het naberouw van 't geen, daar gy naar tragt.
Gy zult myn jeugd, helaas! zien in uw arm verkwynen.
Met u in d'echt te gaan, bereid my ramp en pynen.
Gy bouwt u zelve een hel op deze aarde. Laat,

Laat dan uw opzet ſtaan, en volg myne raad.
't Is mooglyk, dat myn raad aan u niet zal behagen;
Doch zo gy die niet volgt, zult gy 't u wis beklagen.
Zoek een, met u gelyk van jaaren, zonder geld;
Zo zy u heil en vreugd in deze echt voorſpeld;
Zo zult gy waar genoegen, en vreugde, en vriendſchap ſmaaken;
Uw vrouw zal niet alleen van tedre liefde blaken,
Maar dankbaarheid is 't ook, waar door ze in liefde gloeid;
Dan hoord gy menigmaal, daar 't oog een traan ontvloeid,
Daar 't hart een zucht ontglipt, (geen traan of zucht van klagen,)
Dees lieffelyke taal, o heil van dagen!
Aan u ben ik myn vreugd en goeden ſtaat verplicht;
Ik min u, tot de dood myn oog ontrooſd van 't licht.

Mej. BIGÔT.

Gy weet een ander's zaak heel wonder te bereek'nen;
Maar weet, hoe ſchoon gy ook zoo'n huwlyk af kunt teek'nen,
Dat het thans niets vermag op *Grypert* zyn gemoed;
Het is alleen voor u, dat hy voeld liefdegloed;
Niet waar, myn Heer, zoud gy een ander wel begeeren?
Ook zal Sint Nicolaas dit huwelyk niet keeren.
Schep moed, myn zoon, ſchep moed, 't zal alles heel wel gaan.

KAATJE.

Daar koomt *van Mallenburg*, met zyn Getuigen aan.

Digitized by Google

ZESTIENDE TOONEEL.

Mej. BIGÒT, ISABEL, GRYPERT, KAATJE, MALLENBURG, twee Klerken.

Mevr. BIGÒT.

Tree toe, myn Heer.

MALLENBURG.

Dan ben ik hier te recht, Mevrouwe?

Mej. BIGÒT.

O ja. Ik wenschte gaarn myn dochter uit te trouwen
Aan dees Myn Heer *Grypert*, die haar tot vrouw begeerd.

MALLENBURG.

Maar voeden zy wel min? want, weet, de wet die leerd,
Dat men geen jongeling aan een' vrouw mag verbinden,
Die hy zelf niet begeerd, of die hy nooit bezinden.

(*Tegen Grypert.*)

Daarom, antwoord gy my, hoord wel wat men u vraagt:
Bemind gy deez' Juffrouw?

GRYPERT.

Weet, dat zy my behaagt.
Ik wenschte reeds voor lang met haar in d'echt te leven.

MALLENBUTG.

Ja, maar de wet heeft ons nog meerder voorgeschreeven;
Zy zegt ook, dat men nooit een dochter aan een man
Verbinden moet, die haar geenzints behaagen kan.

(*Tegen Isabel.*)

Daarom, antwoord gy my, hoord wel wat men u vraagt:
Bemind gy dezen Heer?

ISABEL.

Hy heeft my nooit behaagt.
Ik wenschte reeds voor lang, dat hy den geest mogt geven.

MALLENBURG.

Wel zo! dat is geen liefde, wat heeft u dan gedreeven,
Om my te ontbieden? Of hebt gy 't maar gedaan,
Op dat ik hier als mal voor uw gezicht zou ſtaan?

Mej. BIGOT.

O neen! hy heeft myn woord, en 'k zal myn woord ook houën;
Ik wil 't, en dat's genoeg, dat zy met hem zal trouwen.

MALLENBURG.

Um wil is van geen magt, zoo zy niet trouwèn wil.

Mej. BIGOT.

Dat zult gy dan eens zien. Gy zyt.....

KAATJE.

Ach! houd u beide ſtil,
Mevrouw, ik bidde u, denk dat Sint Nicolaas
Misſchien terſtond verſchynt.

MALLENBURG.

Hoe! Meisje, word gy dwaas?
Wie maakt u dit toch wys, dat deeze man kan komen?

GRYPERT.

Geloof jy dat dan niet? o jé! jy moogt ook ſchroomen.

KAATJE, (*tegen Iſabel.*)

't Word nu vooral den tyd, dat men het teken geeft.

(*Tegen Mallenburg.*)

Wie weet, als hy verſchynt, hoe dat gy lilt en beeft.

(Zy

(*Zy gaat achter op het toneel, en ſcheld met een klein ſchelletje, waar op men een verbaasd geſtommel in de ſchoorſteen hoord, waarom zy met ſchrik te rug loops.*)

O hemel! Hoort gy niet, Mevrouw? Hy zal gewis verſchynen.

EELRYK, (*in Biſchopſyke kleeding, daalt langzaam uit de ſchoorſteen neder.*)

MALLENBURG.

O, my! het is dan waar! laat ons terſtond verdwynen.

(*Mallenburg en zyne Klerken vluchten heen.*)

(*De overige vallen op hunne knieën.*)

ZEVENTIENDE TOONEEL.

Mejuffr. BIGÔT, ISABEL, GRYPERT, KAATJE, EELRYK, (*in Biſchoppelyke kleeding.*)

EELRYK.

Ja, vlucht vry, ſnood gebroed, dat in my niet geloofd.
Waar ik een ſtrenge wreeker, myn wraak verpletre uw hoofd; (ſchenke.
Maar 'k vinde veel meer vreugd, als ik vergeeving

(*Tegen Mej. Bigôt.*)

Gy, vrouwe, ik wil deez' dag aan u, in gunſte, denken;
Uw bee die is verhoord, ſchoon ik in u niet vind,
Die, die ik had gehoopt. Gy hebt my nooit bemind.

Mej. BIGÔT.

Ik hebbe ſteeds getracht my uwer waard te maaken.

EEL-

Digitized by Google

EELRYK.

Gy hebt my ſteeds verzaakt. Ik moet uw hand'ling wraken.
Zo gy my waard woud zyn, waarom dan niet gedaan,
't Geen uwe plicht gebied? Welaan laat my verſtaan,
Waarom omtrent uw dochter zo ſlegt en ſnood gedragen?
Waarom die zo verdrukt? waarom die zo te plagen?
Zeg, waarom dwingt gy haar, datzy in d'echt moet treen
Met hem, die zy niet mind, maar ziet met tegenheen?
Met hem, die myne wraak voor altoos zy beſchoore,
Zo hy haar niet verlaat, na myn bevel wil hoore?
'k Weet dat zyn geld en goed u in de oogen ſtruald;
Maar word met geld en goed zyn wangedrag betaa d?
'k Weet dat de felle haat, die gy voed tot de vrinden
Van hem, die uwe dochter reeds van een kind af minde,
Uw wederhoud, om in hun huwlyk toe te ſtaan.
Maar wat heeft *Eelryk* u ooit in het minſt gedaan?
Is hy de oorzaak van de twist, by u gerezen?
En moet hy evenwel daar van 't ſlagtöffer wezen?
Daar al de ſtof tot twist door u is voortgebragt.
Gy haat, doch zonder recht, zyn adelyk geſlacht;
Misſchien om dat gy zyt in lager ſtaat geboren;
Doch, zo ge uw val niet zoekt, wil dan myn reden hooren:
Ik raade u nog, als vriend, dit moet u eere zyn;
Maar zo gy die verwerpt, dan brouwt ge u zelfs fenyn.
Vrees dan de haat en wraak van myn geducht vermogen!
Verban die gierigaarr, verban hem uit uw oogen.
Leg af uw felle haat, verzoen u met den Stam,
Den Stam, waar uit *Eelryk* zyn eerſte oorſprong nam.
Wil aan hem uwe dochter, als zyne huisvrouw, geeven
Op dat zy vergenoegd tot aan hun einde leeven.

Mej. BIGÓT.

Ik zal gehoorzaam zyn, vergeef myn ſlegt beſtaan.

EELRYK.

Zo gy gehoorzaam zyt, zo zult ge uw ſtraf ontgaan;
Maar gy zult mogelyk weer in uw plicht bezwyken.

Wel

Digitized by Google

Wel aan, ik zal het zien, het zal nu aanſtonds blyken.
Rys op — Zie hier 't Contract, dat gy voort teek'nen moet,
Waar door dat gy beloofd, de helft van uw goed
Aan *Iſabel*, uw dochter, ten huwlyksgoed te ſchenken,
Zo zy met *Eelryk* trouw. — Gy ſchynt u te bedenken.
Zie toe wat gy beſtaat.

Mej. BIGÓT.

Ach! moet het dan geſchiên?

EELRYK.

Gy moet, zo ge u niet wilt, altoos rampzalig zien.

Mej. BIGÓT.

Ach, *Grypert!* hoort gy 't wel? ik moet gehoorzaam wezen.
Wel aan, (*zy tekend*) zie daar.

EELRYK.

Nu zyt gy waard geprezen.
Gy. *Iſabel*, koom hier, en teken dit papier,
Waar door dat gy betuigd, dat g' u, met groot pleiſier,
Ja met een hart vol vreugd, aan *Eelryk* zult verbinde.

ISABEL, (*ſtaat op en tekend het papier.*)

En gy, die 'k als getuigen nog in deez' kamer vinde,
Myn wil is, dat gy hier uw naam by zetten zult.

(*Kaatje en Grypert ſtaan en teekenen hun naam.*)

Maar laat een weinig plaats, zo kan licht ingevuld
Den naam des Bruidegoms, die aanſtonds hier zal wezen.

(*Grypert neemt Mevr. Bigót by de hand, en leid haar voor op het tooneel Intuſſchen neemt Iſabel en Kaatje de Biſſchoppelykè kleeding van Eelryk af, die zyn naam by die van Iſabel zet.*)

GRYPERT (*heel zagt.*)

Ach! had ik dat verwagt, dat 'k zo veel had te vreezen!

Mej.

Mej. BIGÔT, (*heel zagt.*)

't Is Sinte Nicolaas, men mag hem niet weerſtaan.
Maar laaten wy hem ſmeeken, dat 't kwaad, door ons gedaan,
Door zyn barmhartigheid, genadig word' vergeeven.

GRIJPERT.

O ja, en ook dat wy nog lange mogen leven.

EELRYK, (*tuſſchen beide tredende.*)

O ja, 'k vergeef het u, gy kunt myn vrienden zyn;
Ik zie myn wensch volbracht. en 't einde myner pyn.

GRYPERT.

Hoe! wat! zyt gy het zelv'? hebt gy ons dus bedrogen?

EELRYK.

Waartoe die vraag gedaan? gebruik maar bei uw oogen.

Mej. BIGÔT.

(*tegen Eelryk.*) (*tegen Iſabel.*)

Hebt gy my dus misleid? Verzaakſter uwer eer!
'k Herroep de tekening; geef de papieren weer.

EELRIJK.

Vergeeft het my, Mevrouw! het moest wel zo geſchieden;
Wil toch eenmaal de haat, die u bezield, ontvlieden;
't Is onherroepelyk, het geen dat gy beſtond,
Ik heb uw tekening.

GRIJPERT.

Foei! dat 's een ſlegte vond;
Zo doende, kan men wel den wyſſte mensch bedriegen.

ISABEL.

Myn moeder, ach! vergeef dit ons noodzaakiyk liegen;
Wees ons tot een vriendin, en deel in onze vreugd.

KAA-

Digitized by Google

KAATJE.

Mevrouw, verban uw haat, het baart maar ongenengt.
Laat ons Sint Nicolaas van dezen avond vieren.

EELRIJK.

Ja, laaten wy den kelk van vriendſchap lustig zwieren.
Men denke aan hem, met vreugd, maar nimmer als een dwaas;
Zo eind' het bygeloof, omtrent Sint Nicolaas.

EINDE.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

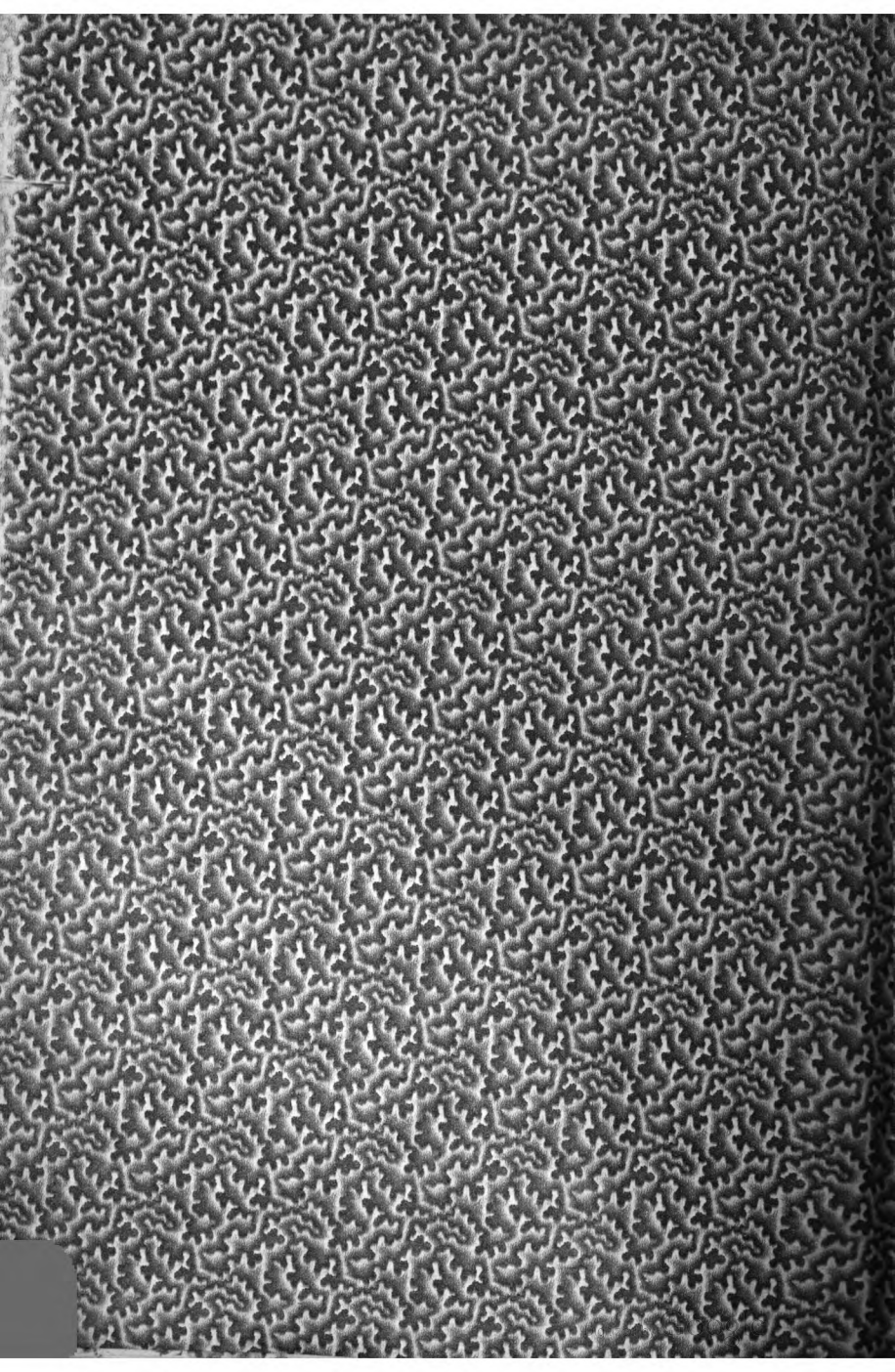

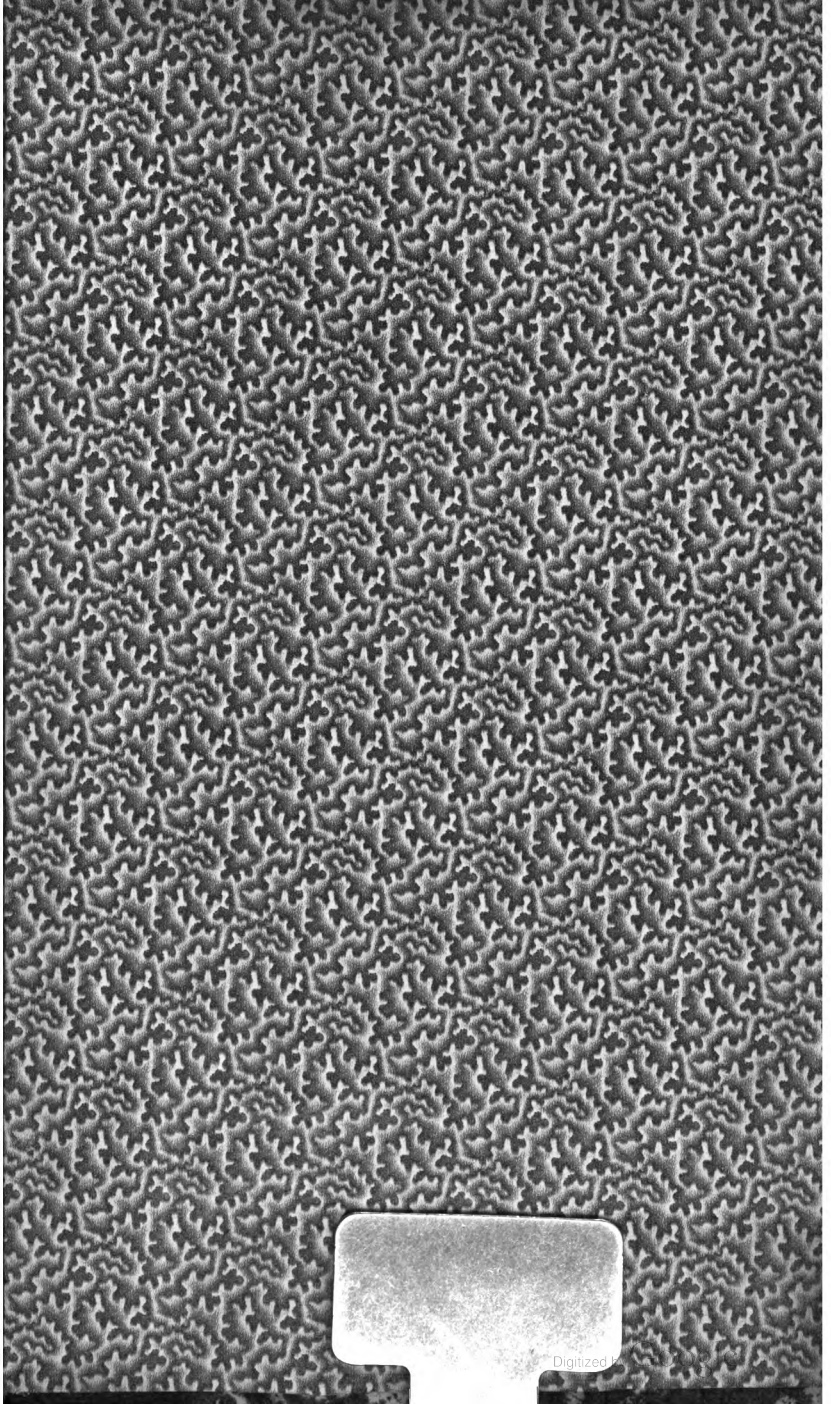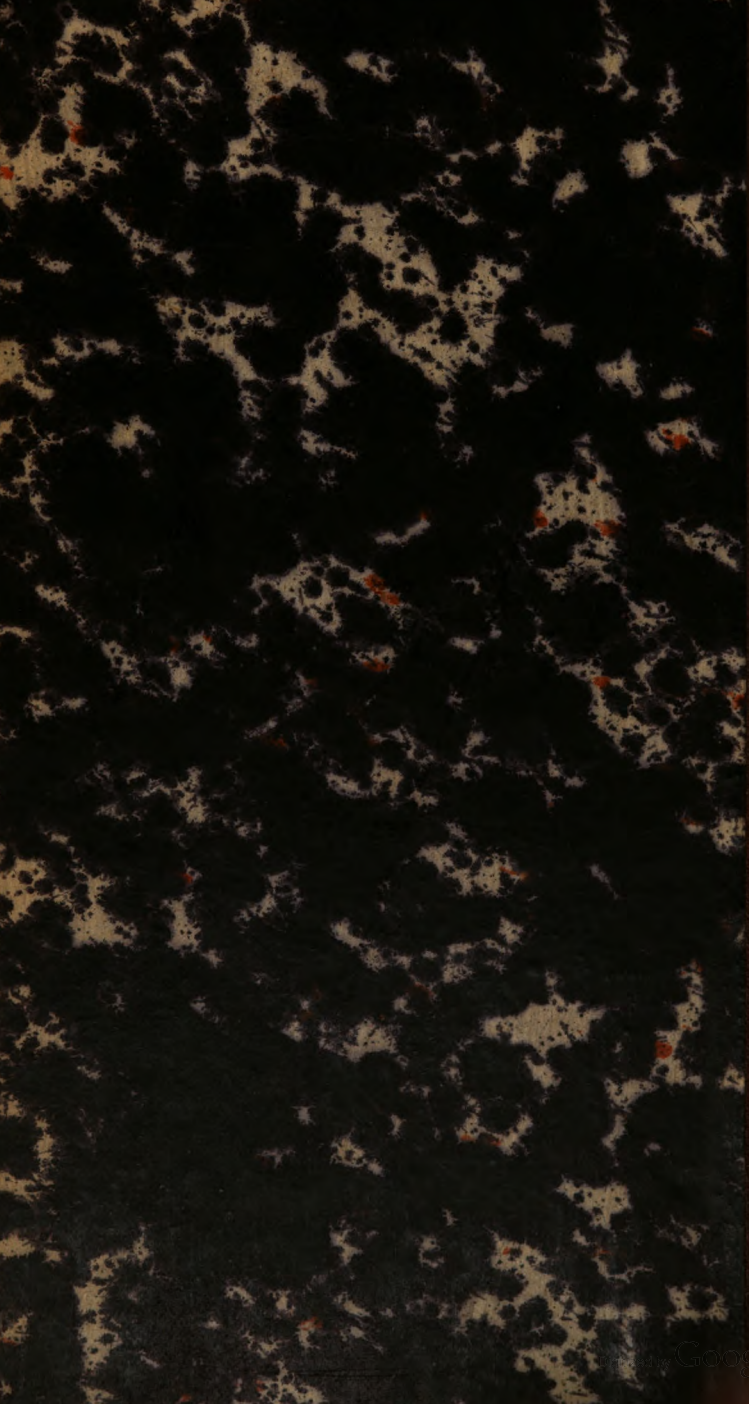
Digitized by